

Jistota na náklady řízení

Z povahy věci nelze vyžadovat, aby skutečnosti, na nichž je založeno usnesení procesní povahy, byly zjišťovány způsobem vyžadovaným pro rozhodnutí ve věci samé, tj. zásadně dokazováním. Pro účely takového rozhodnutí postačí, pokud soud vychází ze skutečností vyplývajících z obsahu spisu, tedy vyšlých najevo v průběhu řízení z podání a přednesů účastníků, z listin, jimiž nebyl proveden důkaz, i známých soudu z jeho úřední činnosti. Je zde nutno též ponechat široký prostor k volné úvaze soudu při hodnocení uvedených skutečností a nedopustit, aby řešení dílčích procesních otázek zcela potlačilo hlavní cíl a smysl řízení, tj. vyřešení sporu mezi účastníky v přiměřené době. Princip vzájemnosti (reciprocity) spočívá v zaujetí stejného postoje jednoho subjektu vůči jinému subjektu, jaký tento jiný subjekt zaujímá vůči subjektu prvému. Jestliže český právní řád podmiňuje určitý postup vůči cizinci materiální vzájemností, stává se tento postup závislým na očekávání stejného jednání ze strany orgánu státu, jehož je cizinec občanem, vůči občanům České republiky. Má-li orgán aplikovat právní normu, jejíž použití je závislé na vzájemnosti, neaplikuje v důsledku ní cizí právo a nestaví se ani do pozice cizího orgánu, ale posuzuje toliko otázku, zda existují dostatečné záruky, že by cizí orgány postupovaly určitým způsobem. Závěry ohledně vzájemnosti učiněné jsou více či méně pravděpodobnostní (neboť tuzemský orgán, při respektu k suverenitě jiných států, nemůže uzavřít, že by cizí orgán nutně jednal [byl povinen jednat] v souladu s názorem orgánu tuzemského). Posledně uvedené ovšem neznamená, že by soud mohl ohledně vzájemnosti činit závěry hypotetické, podložené domněnkami. Pro takové rozhodování je zásadní zejména zjištění ohledně obsahu cizích právních norem, zachovávané praxe, případně též sdělení Ministerstva spravedlnosti, přičemž nelze a priori soudům nařídít, kterou ze skutečností mají hodnotit za významnější. Současně nelze ani uzavřít, že by soudy při zjišťování vzájemnosti musely nutně zjistit obsah cizích právních norem, neboť obsah cizího práva je pro posouzení vzájemnosti (pouze) jednou z právně významných skutečností.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 4883/2016, ze dne 5.4.2017)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně PHOENIX FINANCIAL LIMITED, se sídlem v Dominickém společenství, zastoupené JUDr. K.T., advokátkou se sídlem v B., proti žalovaným 1) Ing. V. B., správci konkursní podstaty úpadce SHARK Brno, s. r. o., se sídlem v B., zastoupenému JUDr. Z.H., advokátem se sídlem v B., 2) České republice – Ministerstvu spravedlnosti, se sídlem v P., za níž jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, se sídlem v P., o 38 217 844,40 Kč s příslušenstvím, o náhradu škody, vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 35 C 46/2009, o dovolání žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. 7. 2016, č. j. 44 Co 506/2014-328, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Městský soud v Brně (dále též jen jako „soud prvního stupně“) usnesením ze dne 8. 10. 2014, č. j. 35 C 46/2009-313, rozhodl tak, že zamítl návrh žalovaného 1) uložit žalobci složit zálohu na náklady řízení. Krajský soud v Brně (dále též jako „odvolací soud“) rozhodl k odvolání žalovaného 1) usnesením ze dne 29. 7. 2016, sp. zn. 44 Co 506/2014-328, tak, že změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že se žalobkyni ukládá složit jistotu ve výši 150 000 Kč do 30-ti dnů od doručení tohoto usnesení na účet ČR – Městského soudu v Brně s tím, že bez toho nebude řízení proti vůli 1. žalovaného pokračovat a bude zastaveno.

Soudy nižších stupňů rozhodovaly (každý z nich) v pořadí již třetím usnesením o návrhu žalovaného 1), aby bylo žalobkyni uloženo složit zálohu na náklady řízení, a to z toho důvodu, že žalobkyně je zahraniční osobou, která nemá v ČR žádný dohledatelný majetek, a v případě neúspěchu ve sporu je zde riziko nedobytnosti přiznaných nákladů řízení.

Soud prvního stupně učinil zjištění, že mezi Českou republikou a Dominickým společenství není uzavřena dvoustranná smlouva o právní pomoci a Dominické společenství není ani smluvní stranou mnohostranných mezinárodních smluv, jejichž smluvní stranou je Česká republika a které odstraňují institut žalobní jistoty (Úmluva o civilním řízení, vyhláška č. [72/1966](#) Sb., Úmluva o mezinárodním přístupu k soudům, sdělení č. [58/2001](#) Sb.m.s.). Z dostupných zdrojů však nebylo možné prokázat existenci materiální vzájemnosti, tj. zda by orgány Dominického společenství poskytly v obdobném případě české fyzické nebo právnické osobě stejnou výhodu v podobě neuložení jistoty na náklady řízení. Soud prvního stupně uzavřel, že podmínku stanovenou v § 51 odst. 2 písm. b) zákona č. [97/1963](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, nelze za těchto okolností považovat za splněnou, a proto návrh žalovaného 1), aby byla žalobci uložena povinnost složit zálohu na náklady řízení, zamítl.

Odvolací soud rozhodoval k odvolání žalovaného 1), přičemž uvedl, že soud prvního stupně splnil pokyn odvolacího soudu obsažený v jeho předchozím rozhodnutí v dané věci. Odvolací soud též zmínil, že jeho předchozí rozhodnutí nemohl soud prvního stupně vyložit tím způsobem, že by důkazní břemeno nebylo na straně žalobkyně. Jestliže dotaz na Ministerstvo zahraničních věcí ČR nepřinesl použitelnou informaci a jestliže žalobce své ubezpečení o právní záruce druhostranného nevyžadování jistoty soudními orgány Dominického společenství nedoložil důkazem o obsahu příslušné pozitivní právní úpravy řízení, nebylo důvodu vynakládat prostředky na dokazování existence takové záruky. Závěr soudu prvního stupně o neprokázání možného uplatnění výjimky byl tedy namístě a správný. Odvolací soud ovšem nepovažoval za logický myšlenkový závěr, že vzhledem k uvedené nemožnosti prokázání existence materiální vzájemnosti bylo třeba návrh zamítnout. Jelikož oprava daného závěru byla jednoduše možná a v řízení (v dřívějším rozhodnutí soudu prvního stupně) byla učiněna úvaha o přiměřené výši jistoty, s níž se bylo možné ztotožnit, přistoupil odvolací soud ke změně usnesení soudu prvního stupně. Odvolací soud, na rozdíl od soudu prvního stupně, věc posoudil podle § 11 odst. 1 zákona č. [91/2012](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém (dále též jako „z. m. p. s.“).

Proti usnesení odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost shledává v tom, že se odvolací soud při řešení otázky procesního a hmotného práva odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu a řízení bylo zatíženo vadami, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Žalobkyně v této souvislosti poukazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2007, sp. zn. 25 Cdo 1143/2006, konkrétně na závěr, že z ustanovení § 121 o. s. ř. (s ohledem na zásadu „iura novit curia - soud zná právo“) vyplývá: „že předmětem dokazování nemohou být právní předpisy a byť zákon tuto zásadu výslovně uvádí jen ve vztahu k předpisům, jež jsou uveřejněny ve Sbírce zákonů České republiky, lze ji obecně vztáhnout i na právní předpisy cizozemské, neboť se v důkazním řízení dokazují jen skutečnosti účastníky tvrzené či v řízení jinak vyšlé najevo. V souvislosti s námitkou dovolatele je třeba uvést, že soud může získávat znalosti o cizím právu i jinak, tj. vlastním studiem, případně vyjádřením Ministerstva spravedlnosti ČR.“ Žalobkyně považuje napadené rozhodnutí za odchylující se od daného závěru.

Žalobkyně dále namítá, že otázka povinnosti ke složení jistoty byla řešena před soudem prvního stupně a soudem odvolacím již třikrát, přičemž jí nebyl doručen návrh žalovaného 1) na složení jistoty ze dne 29. 6. 2012, odmítavé usnesení soudu prvního stupně ze dne 20. 7. 2012, ani odvolání

žalovaného 1) do zmíněného usnesení, ani zrušující usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 25. 6. 2013, což konstatuje sám odvolací soud v usnesení ze dne 30. 5. 2014, sp. zn. 44 Co 42/2014-309. Délka řízení je už v tuto chvíli nepřiměřená, a to navzdory skutečnosti, že soudy nezačaly jednat o věci samé. Napadené usnesení je rovněž (v kontextu dalších rozhodnutí v této věci dříve vydaných) nekonzistentním, vnitřně rozporným a na hranici přezkoumatelnosti. V této souvislosti žalobkyně poukazuje na předešlé rozhodnutí odvolacího soudu, v němž bylo uvedeno, že žalobkyně tvrdí dostatečně určitě existenci toho právního předpisu, který otázku složení jistoty v právním řádu Dominického společenství upravuje. Odvolací soud ve zmíněném rozhodnutí též sám odkázal na závěry obsažené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2007, sp. zn. 25 Cdo 1143/2006. Žalobkyně již v podání ze dne 16. 4. 2014 odkázala na pozitivní právní úpravu ve vztahu k povinnosti složit v Dominickém společenství jistotu, tedy na civil jurisdiction ang judgement act ve znění prováděcího předpisu Practice directions of the Hight Court and to litigation in Queen's bench division and the chancery division of the Hight Court and to litigation in the Country Courts other than fadily proceedings, jež problematiku řeší v čl. 25.12 a 25.13. Z daných důvodů žalobkyně pokládá napadené rozhodnutí za nepředvídatelné a odporující čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Žalobkyně pokládá za alarmující, pokud Ministerstvo zahraničních věcí k dotazu soudu uvedlo, že získání potřebné informace od orgánů dotyčného státu je velmi nejisté. Ke zjištění potřebných informací, dle názoru žalobkyně, plně postačí iniciativa soudu či Ministerstva zahraničních věcí, na niž oba orgány zcela rezignovaly, což nelze charakterizovat jinak, než jako denegatio iustitiae. Jelikož lze u Ministerstva zahraničních věcí důvodně předpokládat důkladnou znalost jak práva anglosaského, tak i práva Commonwealthu, je nutno jeho přístup považovat za alibistický. Zprávy od Ministerstva zahraničních věcí se dožadoval i žalovaný 1), který byl ovšem se svými žádostmi rovněž oslyšen. Zjištění ohledně vzájemnosti jsou tedy doposud neúplná a použitelnost právních předpisů uvedených v podání dovolatele ze dne 16. 4. 2014 nebyla ve smyslu § 133 o. s. ř. vyvrácena. Žalobkyně dále namítá, že soudy měly ve smyslu § 120 odst. 2 o. s. ř. za povinnost provést též jiné než účastníky navržené důkazy, jestliže jejich existence, potřeba a proveditelnost vyplynula z tvrzení stran, či z jiných skutečností zjištěných nebo vyšlých najevo v průběhu řízení a vždy zahrnutelných do „obsahu spisu“. V této souvislosti je poukázáno na komentářovou literaturu, na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. 29 Odo 1538/2006, ze dne 12. 8. 2003, sp. zn. 22 Cdo 290/2003, a ze dne 2. 10. 2002, sp. zn. 22 Cdo 261/2001. Půžitelnost právních předpisů uvedených v podání dovolatelky ze dne 16. 4. 2014 nebyla ve smyslu § 133 o. s. ř. vyvrácena.

K podanému dovolání se vyjádřil žalovaný 1) tak, že se ztotožňuje se závěry napadeného usnesení, a že uložení složení jistoty ve výši 150 000 Kč je správné a spravedlivé. Soud není povinen zjišťovat další okolnosti a těžce dohledávat informace v rámci právního řádu Dominického společenství, jelikož tyto nejsou tak lehce přístupné, jak tvrdí žalobkyně. Žalovaný 1) se sám snažil zjistit právní poměry panující v Dominickém společenství, a to opakujícími se emailovými zásilkami a poštovními zásilkami adresovanými úřadu vlády a ministerstvům Dominického společenství. Ze strany orgánů Dominického společenství nebylo doposud odpovězeno. Žalovaný 1) též požádal generální konzulát ČR v New Yorku o součinnost pro zjištění příslušných institucí, avšak ani tomuto se nepodařilo sehnat přes misi OSN zástupce dominického společenství. Pokud tedy žalobkyně odkazuje na konkrétní pozitivní úpravu v Dominickém společenství, nechť toto prokáže. Žalovaný č. 1) v této souvislosti dodává, že pokud je žalobkyně skutečně společností reálně fungující v Dominickém společenství, nemůže pro ni být problematickým doložit podobu tamního právního řádu. Jedná-li se ovšem o společnost virtuální, není důvodu, aby byly vynakládány veřejné prostředky na zjišťování daných informací. Co se týká namítané délky řízení, pokládá ji žalovaný 1) za zaviněnou žalobkyní. Ta, je-li si dostatečně jistá žalobním nárokem, mohla jistotu zaplatit při jejím prvním uložení. Žalovaný 1) závěrem svého podání poukazuje na § 241a občanského soudního řádu, přičemž uvádí, že žalobkyně namítá nedostatečná skutková zjištění soudu ohledně materiální vzájemnosti.

Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (viz čl. II. bod 7 zákona č. [404/2012](#) Sb. a čl. II bod 2 zákona č. [293/2013](#) Sb.), dále jen „o. s. ř.“

Podle § 241a odst. 2 o. s. ř. v dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh).

Podle § 241a odst. 3 o. s. ř. důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a že vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení.

Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř. Dovolání též splňuje zákonem vyžadované náležitosti (§ 241a odst. 2 o. s. ř.). Dovolací soud dotazem na soud prvního stupně zjistil, že žalobkyně zaplatila soudní poplatek za dovolání dříve, než bylo dovolací řízení zastaveno. Nejvyšší soud se proto dále zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolání bylo shledáno přípustným pro řešení právní otázky, zda je soud povinen při zjišťování vzájemnosti zjistit obsah práva země, ve vztahu k níž je vzájemnost zkoumána, neboť taková otázka nebyla rozhodnutím odvolacího soudu dosud výslovně řešena.

Podle § 1 zákona č. [91/2012](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém (dále též jako „z. m. p. s.“), [t]ento zákon upravuje v poměrech s mezinárodním prvkem

- a) právním řádem, kterého státu se řídí soukromoprávní poměry včetně používání jiných předpisů než určeného rozhodného práva,
- b) právní postavení cizinců a zahraničních právnických osob v soukromoprávních poměrech,
- c) pravomoc a postup soudů a jiných orgánů při úpravě poměrů uvedených v písmenech a) a b) a rozhodování o nich včetně postupu v řízení, jestliže je mezinárodní prvek jen v řízení samotném,
- d) uznávání a výkon cizích rozhodnutí,
- e) právní pomoc ve styku s cizinou,
- f) některé záležitosti týkající se úpadku,
- g) některé záležitosti týkající se rozhodčího řízení včetně uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.

Podle § 8 odst. 1 z. m. p. s. české soudy postupují v řízení podle českých procesních předpisů s tím, že strany mají rovné postavení při uplatňování svých práv.

Podle §11 z. m. p. s.

(1) Cizinci, který má obvyklý pobyt v cizině, a zahraniční právnické osobě, kteří se domáhají rozhodnutí o majetkovém právu, může soud uložit na návrh žalovaného, aby složili jistotu určenou soudem na náklady řízení. Nesloží-li jistotu do stanovené lhůty, nebude soud proti vůli žalovaného v řízení pokračovat a řízení zastaví. O tom je třeba žalobce poučit).

(2) Složení jistoty nelze uložit, jestliže

- a) návrh na její složení byl podán teprve, když žalovaný ve věci již jednal nebo vykonal procesní úkon, ačkoliv již věděl, že žalobce není státním občanem České republiky nebo českou právníckou osobou nebo že pozbyl státního občanství České republiky nebo přestal být českou právníckou osobou nebo nemá obvyklý pobyt v České republice,
- b) ve státě, jehož je žalobce občanem, se v podobných případech od státního občana České republiky nebo české právnícké osoby jistota nežádá,
- c) žalobce má v České republice nemovitou věc v ceně dostačující k úhradě nákladů, které žalovanému v řízení vzniknou,
- d) návrh na zahájení řízení je vyřizován platebním rozkazem, nebo
- e) žalobce je osvobozen od soudních poplatků a záloh.

(3) Povinnost složit jistotu nelze uložit občanům členských států Evropské unie nebo dalších států tvořících Evropský hospodářský prostor.

Podle § 13 z. m. p. s. ministerstvo spravedlnosti poskytne soudu na jeho žádost sdělení o vzájemnosti ze strany cizího státu.

Podle § 23 z. m. p. s.

(1) Pokud z jiných ustanovení tohoto zákona nevyplývá něco jiného, je třeba zahraničního práva, jehož se má použít podle ustanovení tohoto zákona, používat i bez návrhu a tak, jak se ho používá na území, na němž toto právo platí. Použije se těch jeho ustanovení, kterých by se na území, na němž toto právo platí, pro rozhodnutí ve věci použilo, bez ohledu na jejich systematické zařazení nebo jejich veřejnoprávní povahu, pokud nejsou v rozporu s nutně použitelnými předpisy českého práva.

(2) Pokud dále není stanoveno něco jiného, obsah zahraničního práva, jehož se má použít podle ustanovení tohoto zákona, se zjišťuje bez návrhu z úřední povinnosti. Soud nebo orgán veřejné moci, který rozhoduje ve věcech upravených tímto zákonem, učiní k jeho zjištění všechna potřebná opatření.

(3) Jestliže soudu nebo orgánu veřejné moci, který rozhoduje ve věcech upravených tímto zákonem, není obsah zahraničního práva znám, může si k jeho zjištění vyžádat také vyjádření Ministerstva spravedlnosti.

(4) Má-li se použít právního řádu státu, který má více právních oblastí nebo různé úpravy pro určité skupiny osob, rozhodují o použití příslušných právních předpisů právní předpisy tohoto státu.

(5) Jestliže se nepodaří v přiměřené době zahraniční právo zjistit nebo je-li to nemožné, použije se české právo.

V usnesení ze dne 18. 12. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3753/2012, Nejvyšší soud uzavřel, že: „[P]ři výkladu pojmu vzájemnosti ve smyslu § 64 písm. e) z. č. [97/1963](#) Sb. není nutno, aby cizí stát již v minulosti reciproční akt k ČR učinil (např. uznal české rozhodnutí), postačí, že jeho právní úprava je taková, že by podle všeho k recipročnímu aktu (tj. např. k uznání rozhodnutí) – pokud by o jeho provedení bylo v dotčeném státě žádáno – došlo.“

Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 26. 1. 2016, sp. zn. 29 Cdo 3681/2014, uveřejněném pod číslem 14/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, uvedl, že s účinností od 1. 1. 2014 soud rozhoduje o návrhu žalovaného na složení jistoty na náklady řízení podle § 11 zákona č. [91/2012](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém, a to i v řízeních zahájených před uvedeným datem. Umožňuje-li právo cizího státu uložení povinnosti složit jistotu na náklady řízení zahraničním žalobcům, aniž složení jistoty vylučuje pro případ materiální vzájemnosti [tedy aniž obsahuje ustanovení obdobné § 11 odst. 2 písm. b) zákona č. [91/2012](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém], nelze z pouhé skutečnosti, že není známo, zda soudy tohoto státu od státních občanů České republiky či od českých právníckých osob složení jistoty požadují, usuzovat na splnění

podmínky materiální vzájemnosti podle § 11 odst. 2 písm. b) zákona č. [91/2012](#) Sb.

Jak bylo uvedeno např. v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2005, sp. zn. 26 Cdo 763/2005, z povahy věci nelze vyžadovat, aby skutečnosti, na nichž je založeno usnesení procesní povahy, byly zjišťovány způsobem vyžadovaným pro rozhodnutí ve věci samé, tj. zásadně dokazováním. Pro účely takového rozhodnutí postačí, pokud soud vychází ze skutečností vyplývajících z obsahu spisu, tedy vyšlých najevo v průběhu řízení z podání a přednesů účastníků, z listin, jimiž nebyl proveden důkaz, i známých soudu z jeho úřední činnosti. Je zde nutno též ponechat široký prostor k volné úvaze soudu při hodnocení uvedených skutečností a nedopustit, aby řešení dílčích procesních otázek zcela potlačilo hlavní cíl a smysl řízení, tj. vyřešení sporu mezi účastníky v přiměřené době.

Princip vzájemnosti (reciprocity) spočívá v zaujetí stejného postoje jednoho subjektu vůči jinému subjektu, jaký tento jiný subjekt zaujímá vůči subjektu prvému. Jestliže český právní řád podmiňuje určitý postup vůči cizinci materiální vzájemností, stává se tento postup závislým na očekávání stejného jednání ze strany orgánu státu, jehož je cizinec občanem, vůči občanům České republiky. Má-li orgán aplikovat právní normu, jejíž použití je závislé na vzájemnosti, neaplikuje v důsledku ní cizí právo a nestaví se ani do pozice cizího orgánu, ale posuzuje toliko otázku, zda existují dostatečné záruky, že by cizí orgány postupovaly určitým způsobem. Závěry ohledně vzájemnosti učiněné jsou více či méně pravděpodobnostní (neboť tuzemský orgán, při respektu k suverenitě jiných států, nemůže uzavřít, že by cizí orgán nutně jednal [by byl povinen jednat] v souladu s názorem orgánu tuzemského). Posledně uvedené ovšem neznamená, že by soud mohl ohledně vzájemnosti činit závěry hypotetické, podložené domněnkami. Pro takové rozhodování je zásadní zejména zjištění ohledně obsahu cizích právních norem, zachovávané praxe, případně též sdělení Ministerstva spravedlnosti, přičemž nelze a priori soudům nařídit, kterou ze skutečností mají hodnotit za významnější. Současně nelze ani uzavřít, že by soudy při zjišťování vzájemnosti musely nutně zjistit obsah cizích právních norem, neboť obsah cizího práva je pro posouzení vzájemnosti (pouze) jednou z právně významných skutečností.

Úvahám výše uvedeným samozřejmě předchází posouzení (byť tacitní), zda Česká republika není povinována k (jinak vzájemností podmíněnému postupu) již s ohledem na závazky vyplývající z mezinárodního práva (viz čl. 1 odst. 2 a čl. 10 Ústavy a § 2 z. m. p. s.).

Již sama skutečnost, že z. m. p. s. obsahuje ustanovení (tj. § 23 odst. 5) řešící situaci nezjištění cizího práva, jehož by měl český soud užít na základě kolizní normy (tedy v zásadě při řešení otázky vztahující se přímo k věci samé), zřetelně dokazuje, že názor dovolatelky ohledně důsledků vyplývajících ze zásady *iura novit curia* je značně zveličený. Jestliže zákonná úprava i za dané situace počítá s možností nezjištění obsahu cizího práva, tím méně lze po soudech vyžadovat, aby obsah cizího práva zjistily v souvislosti se zjišťováním vzájemnosti pro potřeby vydání procesního usnesení. Z uvedených skutečností plyne, že ze závěru obsaženého v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2007, sp. zn. 25 Cdo 1143/2006, jež byl i v uvedeném rozhodnutí označen za obecný, a to ve vztahu ke způsobu zacházení s cizími právními předpisy, nelze vyvodit povinnost soudu zjistit obsah cizího práva.

Je třeba doplnit, že jelikož soudy při zjišťování vzájemnosti přihlíží k obsahu cizích právních norem, aniž by cizí právo aplikovaly (použily), nelze při nezjištění cizího práva přistoupit k aplikaci § 23 odst. 5 z. m. p. s., který podává výslovné řešení situace, kdy by soud měl (na základě kolizní normy) aplikovat cizí právo, aniž by se mu podařilo zjistit jeho obsah. Plně akceptovatelný je (i v tomto ohledu) závěr, že pokud soudu není známa žádná dosavadní praxe ze strany orgánů cizího státu, sdělení Ministerstva spravedlnosti nepřinese poznatek o existující vzájemnosti, a nepodaří se ani zjistit obsah cizího práva, nebyla vzájemnost zjištěna.

Co se týká míry úsilí, kterou soudy měly vynaložit při zjišťování vzájemnosti, lze (v souladu s citovaným usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2005, sp. zn. 26 Cdo 763/2005) konstatovat, že jestliže obsah cizího práva není přiměřeně snadno zjistitelný (např. vzhledem k obsahu fondů tuzemských knihoven), soudy vznesly dotaz k Ministerstvu spravedlnosti, jež v tomto ohledu nepřineslo žádného výsledku, a daly straně, pro niž by zjištění vzájemnosti přinášelo procesní výhodu (či eliminovalo nevýhodu), možnost se vyjádřit, lze považovat závěr non liquet ohledně vzájemnosti za adekvátní. Samo dovolatelčino tvrzení o relativně snadné zjistitelnosti práva Dominického společenství nelze považovat za způsobilé zpochybnit dostatečnost postupu soudů při daném zjišťování. Patří dodat, že dané tvrzení dovolatelky působí zvláště troufale ve světle toho, co dovolatelka v průběhu řízení uvedla o obsahu práva Dominického společenství. V tomto ohledu totiž dovolatelka citovala z předpisů, o nichž tvrdí, že jsou předpisy Spojeného království Velké Británie a Severního Irska (což je informací bezesporu ověřitelnou) a o nichž dále uvádí, že jsou implementovány v Dominickém společenství. Ve vztahu k tvrzené recepci procesních norem ovšem dovolatelka uvedla jen poukaz na případ V. K., rezidenta Bahamského společenství. Dovolací soud pokládá dané tvrzení za zcela nedostatečné, kdy i kdyby soudy ověřily tvrzené (tedy zmiňovaný předpis Spojeného království Velké Británie a Severního Irska i průběh případu V. K.), nelze rozumně předpokládat, že by došlo ke zjištění vzájemnosti ve vztahu k Dominickému společenství. Již vzhledem k posledně uvedenému nelze souhlasit s názorem, že v řízení bylo třeba vyvracet použitelnost předpisů, na něž dovolatelka poukázala, a rovněž patří odmítnout, že by na základě daných tvrzení měly soudy provést jakékoliv důkazy (ve smyslu § 120 o. s. ř.). Pokud soudy nezjistily obsah práva Dominického společenství, nezjistily ani existenci recepční normy. Jestliže dovolatelka tvrdila její existenci v naprosté obecnosti, aniž by ji specifikovala (např. označením normy a zdroje, kde lze obsah normy zjistit), nemůže soudům vytýkat její nezjištění.

Pro dovolatelkou opakovaně uváděný názor, že Ministerstvo spravedlnosti, resp. soudy, by měly z úřední povinnosti znát právo členských států Commonwealth, dovolací soud neshledává jakýkoliv podklad.

Namítá-li dovolatelka nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, a to v kontextu dřívějšího rozhodnutí odvolacího soudu, nelze s jejím názorem souhlasit. Uvedl-li odvolací soud v usnesení ze dne 30. 5. 2014, sp. zn. 44 Co 42/2014-309, že žalobkyně tvrdila dostatečně určitě existenci právního předpisu, který otázku složení jistoty v právním řádu Dominického společenství upravuje, a uložil současně soudu prvního stupně, aby tuto informaci ověřil, je z tohoto odůvodnění zcela zřejmé, že odvolací soud neměl ani v době svého dřívějšího rozhodnutí za dostatečně osvědčené, že právo Dominického společenství je takové, jak dovolatelka tvrdila. Ač by bylo vítané, pokud by soudy v odůvodnění výslovně uvedly, že tvrzení žalobkyně o obsahu cizího práva nebylo osvědčeno, absence uvedeného nečiní napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným, neboť tento závěr je z obsahu odůvodnění zcela zřejmým (k obsahu pojmu nepřezkoumatelnost viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 29 Cdo 2661/2012).

Uvádí-li dovolatelka, že jí nebyl doručen návrh žalovaného 1) na složení jistoty, usnesení Městského soudu v Brně ze dne 20. 7. 2012, č. j. 35 C 46/2009-254, odvolání žalovaného 1) do tohoto usnesení a usnesení Krajského soudu ze dne 25. 6. 2013, č. j. 20 Co 797/2012-280, namítá takto vady řízení neuvedené v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jež ani nemohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, neboť dovolatelka měla možnost vyjádřit se ke všem okolnostem, jež s rozhodnutím o složení jistoty souvisí, v dalším průběhu řízení. Rovněž nepřiměřená délka řízení, na niž žalobkyně poukazuje, má toliko povahu vady řízení, k níž dovolací soud nepřihlíží ani podle § 242 odst. 3 věty druhé o. s. ř. Závěry, jež dovolatelka z délky řízení dovozuje ve vztahu k možnostem dokazování tvrzených skutečností ve věci samé, se jeví být předčasné. Dovolací soud nezjistil v dosavadním řízení ani jiné vady, k nimž je povinen přihlížet v případě, bylo-li odvolání shledané přípustným. Rozhodnutí odvolacího soudu neshledal ani překvapivým, neboť dovolatelka

měla v dosavadním řízení možnost tvrdit skutečnosti, jež by vylučovaly možnost vydání rozhodnutí podle § 11 odst. 1 z. m. p. s., přičemž relevantní tvrzení v tomto ohledu nevznesla (viz odůvodnění výše), a právní otázky, s jejichž řešením dovolatelka nesouhlasila, byly prověřeny v tomto dovolacím řízení. Porušení práv plynoucích z čl. 36 odst. 1 Listiny tedy dovolací soud nezjistil.

Z uvedeného vyplývá, že z hlediska uplatněného dovolacího důvodu je usnesení odvolacího soudu správné, a Nejvyšší soud tedy dovolání žalobkyně podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)